

znanca v vsakem kraji, kamor koli te zna kdaj pot zanesti, in našel bodeš v vsakej nezgodi pomoč in zavetišče pod streho dobrega znanca in zvestega prijatelja. Gospodinja streže gostu z jedjó in pijačo in vsi v hiši mu so postrežni in prijazni; a gost navadno obdariva otroke z drobnimi novci ali pa z ovočjem.

Slovanski narod ima gostoljubnost za veliko krepost in še celó za neko posebno zaslugo pri Bógu. Kdor popotnika ali gosta odbije od svoje hiše — pravijo — da v takej hiši kmalu ni več ognja na ognjišči.

V vsakej boljšej hiši je za gosta vedno pripravljeno: suho meso, slanina, mast, pšenična moka, sir, maslo itd., a za živino senó in oves. Naši seljani pravijo: za gosta se ne zna kdaj in od kod da pride, a kadar pride, da nam ne zagori lice pred njim od sramote, nego da mu postrežemo z jedjó in pijačo, kakor in kolikor moremo in znamo.

Večkrat se dogodí, da gospodar, kadar mu pride ljub gost v hišo, zakolje po kako živinče: kozo, jagnje, purana ali kapuna; a gospodinja takój vzame pšenične moke, masla in jajec, ter izpeče potico, hlebec belega kruha ali pa kolač; gost je Slovanom jako imenitna in važna osoba. Slaba in siromašna óna hiša, v katero po vse leto ne pride noben gost. Taka hiša nima nobenega spoštovanja med sosedi in seljaci, ter se tudi nobeno dekle ne more iz nje udomačiti v kako boljšo hišo, niti se more iz nje mladenec oženiti z dobrim in poštenim dekletom, a to pri našem priprostem ljudstvu ni nobena malenkost.

— 4.

— x —

Pred Bogom smo vsi jednaki.

Kraljeviča Viljelma Oranskega, poznejšega kralja Holandskega, obiskal je za časa njegove mladosti vojvoda Meklenburg-Strelíški. Nekega dne se podata v bližnjo primorsko mesto, da bi si ondu ogledala ribji lov, kamor se je več ladij odpravljalo. Viljem je stal še na bregu, ko so na jednej ladiji napenjali jadra. V tem hipu pade mornarsk novinec, ki je hotel pokazati svojo gibčnost, z jadra v morje. — Kraljevič to videč, vrže se, brez da bi se pomišljal, z družimi plavači vred v morje, da bi otel nesrečneža. Ali vsi naporí, da bi ga oteli, bili so zamán. Plemeniti kraljevič je bil sam v največej nevarnosti, da ga ne požró razburjeni morski valovi. Z velikim trudom se je posrečilo plavačem, oteti ga smrti.

Kadar ga prinesó z mrtvim mladeničem vred na breg, očitali so mu nekateri izmed njegovega spremstva preveliko pogumnost, rekoč: „Kako more Vaša Visokost zastaviti svoje dragoceno življenje za priprostega človeka?“ Ali Viljelm jim odgovori: „Ali sem jaz pred Bogom več vreden, nego li oni mornarski novinec? Jaz sem človek, in oteti je bilo treba človeško življenje. V onem trenutku, ko je padel nesrečnež v vodo, ni bilo časa gledati na stan in zato mi je bil mladenec brat in človek, meni jednak.“

Ker ni bilo mogoče utopljenca k življenju obuditi, storil je kraljevič vse, da bi njegovim ubožnim starišem zmanjšal žalost. Nakazal jim je lepo letno podporo, a sebi je postavil s tem dejanjem lep spomenik, da človeka, stoječega na višej stopinji kacega stanú, zaljša najbolj zavednost, da smo pred Bogom vsi jednaki.

(Iz „Češčine“ preložil H. Podkrajšek.)

— x —